

har sin Rod dybt i Befolkningen, og det skulle de Herrer, der ere Lovens Modstandere, ogsaa faa at mærke; de kunne være sikre paa, at dette Krav vil komme frem atter og atter, indtil det opfyldes. Jeg tvivler ikke derom, og det forekommer mig, at der er saa vægtige Beviser for dette, at der er ingen Grund til at mene, at Sagen bør opholdes nu for at fremskaffe Beviser i den Henseende.

Det forundrer mig at se, at der kan være saa megen Modstand mod dette Lovforslag. Der er jo gennem en lang Aarrække arbejdet paa Oplysning, Fremskridt, Selvtænkksomhed, Foretagsomhed i den almindelige Befolkning, og dette Arbejde har Højre ogsaa været med til. Man har arbejdet paa at udvikle og dygtiggøre den almindelige Befolkning, saa den kunde blive mere og mere selvstændig, mere og mere moden, men naar det saa kommer til Stykket, at man skal anerkende denne Modenhed, saa synes det dog, at man ikke helt kan være med til det. Det forekommer mig, at det er en god, heldig og prisværdig Udvikling, der er sket, og det glæder mig, at man baade fra den ene og den anden politiske Side har været med til at fremme denne Udvikling, men jeg forstaa da ikke, at man ikke vil tage Konsekvenserne. Det er dog mærkeligt, at man, naar man gennem de mange Aar har været med til at fremme den almindelige Befolknings Oplysning, naar det kommer til Stykket, siger: Nej, Konsekvensen deraf er ikke, at man indrømmer den almindelige Befolkning Ret til at handle paa egen Haand, men Konsekvensen er, at den skal gaa i Liedebaand. Jeg kan forsikre de Herrer for, at Befolkningen er vokset i Udvikling; den har før — det kan man godt sige — været noget henvist til at leve under Formynderskab, men de Herrer kunne være sikre paa, at der er foregaaet en Udvikling, som nok skal give sig Udslag. Det passer derfor ikke Befolkningen mere at være under Formynderskab; thi hvordan man end vender og drejer det, saa er det dog en Slags Formynderskab. — Man mener maaske i Almindelighed, at Grunden til, at Befolkningen vil have den almindelige Valgret, er den, at den vil dyrke sine egne Interesser. Dette er vist en temmelig almindelig Betragtning. Jeg vil ikke beskyldte noget Medlem af dette Ting for at have den; men man møder denne Betragtning hist og her. Den bedste Maade, hvorpaa man kan imødegaa Beskyldningen for at dele

denne Betragtning, er jo den, at de Folk, om hvem man skulde antage, eller som mene om sig selv, at de sidde inde med den højeste Dannelse og Intelligens, viste Vej til at dyrke Samfundspolitik i Stedet for at se mere paa egne Interesser og egne Rettigheder. Dette vilde være en direkte Anvisning i den rigtige Retning for den almindelige Befolkning. Det vilde være et godt Greb, dersom man kunde sige: Nu skulle vi vise, hvordan man bør drive Politik; det er ikke egne Interesser, men Samfundets Interesser i det hele, det gælder. Jeg tør forsikre, at den bedste Fremgangsmaade vilde være den at vise, at dette er noget, man ikke vil knæsette. Derfor vilde jeg ønske, at man overfor dette Lovforslag vilde gribe Øjeblikket — der er faa Øjeblikke og faa Love, hvorefter det gælder, at man kan faa Lejlighed til at se stort paa en Sag saa meget som her. Hvis Højre vil gaa ind paa dette Forslag, saa vil det blive en Mærkedag, som ikke vil glemmes, og jeg er sikker paa, at det ikke blot vil gavne Befolkningen i sin Helhed, men ogsaa i Særdeleshed Højres politiske Stilling. Nu, det er ikke min Sag at give Højre gode Raad i den Henseende, det maa de Herrer selv om, men det forekommer mig mærkeligt, at man, naar man stadig bejler til den almindelige Valgret, dog siger, at man ikke kan bruge den udover det, der en Gang er slaaet fast. Jeg tror, at man uden at behøve at være Spaamand dog kan sige, at den fremtidige Regeringsform baade det ene og det andet Sted vil være den, at det bliver Befolkningen i sin Helhed, der kommer til at lede Udviklingen og fremme den, og vi naa ikke noget andet Grundlag. Naar det er Fremtiden, saa er de Herrer Optraeden jo egentlig det samme som at save den Gren over, paa hvilken de sidde. Jeg tror nemlig, at der er ingen anden Gren at sidde paa end den almindelige Valgret, og vil man ikke sidde paa den, kan man ikke komme til at sidde noget Sted.

Det glæder mig selvfølgelig, at dette Lovforslag er kommet frem, jeg er den ærede Minister overordentlig taknemmelig for, at det er kommet, og det vil komme atter og atter. At det er kommet saa hurtigt og saa godt fra det ærede Ministerium, er for mig et Vidnesbyrd om, at Ministeriet befinder sig paa den gode demokratiske Vej. Jeg takker derfor for Fremlæggelsen og skal medgive Lovforslaget min allervarmeste anbefaling.